

KÜMES VE AHIR GÜBRELERİNİN GERİ KAZANILMASI VE BERTARAF EDİLMESİNE YÖNELİK TESİSLER

Çevresel Etkiler:

Kümes ve Ahır Gübrelerinin Geri Kazanılması ve Bertaraf Edilmesine Yönelik Tesislerin çevreye olabilecek önemli etkileri şöyle sıralanabilir:

- Su kirliliği (*Gübrelerin ve hayvansal atıkların gelişigüzel depolanması yüzey sularına veya yer altı sularına ulaşarak su kaynaklarının kalitesini bozmakta ve kullanılamaz duruma getirmektedir. Özellikle yüzey sularının alıcı ortama drenajı, tarımdan dönen sular ve hayvan atıklarının nihai depolama alanı olarak kullanılan araziler su kirliliğinin başlıca kaynakları olarak ortaya çıkmaktadır.*)
- Koku
- Görüntü kirliliği
- Hayvansal atıkların rastgele depolanmasının enfeksiyon riskini artırması,

Projelerin değerlendirilmesinde dikkat edilmesi gereken temel hususlar:

- Gübrelerin depolanacağı alanın hakim rüzgarlar göz önüne alınarak, çevreye pis koku yaymayacak şekilde konutlardan uzak ve üstü kapalı olarak depolanması, bu olanaksız ise açıkta depolanmış gübrenin üzeri örtülmesi,
- Gübre depolarının göl ve benzeri su kaynaklarına, akarsulara ve yer altı sularına karşı potansiyel kirliliği en aza indirecek şekilde konumlandırılması,
- Gübre depolarının, işletme içerisinde ve çevresinde bulunan kuyu ve benzeri yerlerden en az 30 m, süt sağım ünitelerinden en az 15 m uzaklıkta yapılması,
- Gübre depolarının yerlerinin belirlenmesinde doldurma ve boşaltma ekipmanlarının yıl boyunca rahat bir şekilde çalışmasının göz önünde tutulması,
- Ortamdan uzaklaştırılacak sıvı atıkların işletmelerdeki konutlara, yüzey sularına veya yer altı sularına karışmamasına dikkat edilmesi, yer altı tanklarına drene edilerek biriktirilmesi,
- Gübreye uygulanan işlemlerin ve gübre deposunun uygun şekilde yapılması,
- Gübrelüklerin yapısal özelliklerinin belirlenmesinde, yer altı ve yer üstü su kaynaklarının kalitelerinin korunumu ile koku etkisinin azaltılması ve atık değerlendirme tesislerinin bu etmenler göz önüne alınarak yapılması,
- Gübre depolarının planlanmasında yapının zemininin sızdırmaz olması, sızma oluşursa sıvı atıkların depo ortamında potansiyel kirlilik etkisi yaratmadan boşaltılması,
- Gübre depolama tesislerinin kapasitesi doğrudan tahliye veya yüzeysel akıntı ve toprağa karışma yoluyla su kirlenmesini önleyecek şekilde olmalı, taban suyu seviyesinin yüksek olduğu bölgelerde yer altı suyunun kirlenmesini önlemek amacıyla toprak üstü depolarının tercih edilmesi

ile ilgili hususlar değerlendirme sürecinde sorgulanmalı ve gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır.